

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1—

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
dnevno naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 10—, za ino-
mesечно D 15—, dostavljen na dom
D 11—, na izkaznice D 10—
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1—

DRUŽBA se ustanja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
stropje, telefon 1000. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge, dnevno, tele-
fon št. 24. Št. poslovanja: ra-
čun št. 11.157.

Na naročila brez bančnice se ne
vzira. — Rokopis se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 23. julija 1922.

Številka: 164.

Tržaško pismo.

Trst, 20. julija.

Cesar smo se bali, se je zgodilo — razdor med našo doslej enotno narodno politično organizacijo, je dovršen. Političnega društva »Edinost«, ki je združevalo pod svojim okriljem vse Jugoslovane v Julijski Krajini, od Opatije do Predela, ni več. Mesto njega imamo danes tri samostojna politična društva, eno za Goriško, drugo za Trst ter tretje za Istro. Klerikalno seme goriških »novostrujarjev« je obrodilo sad. Dasiravno so se starejši in treznejši narodni boritelji trudili na vse načine, da bi ta razdor preprečili, niso imeli uspeha. Mladi duhovci, podpirani po klerikalnih mladinih iz Ljubljane, so bili slepi za vse argumente o potrebi edinstva in enotnosti. Hoteli so samostojno organizacijo, v kateri bodo neomejeni gospodarji ter bodo lahko vodili popolnoma klerikalno politiko. Toda koncem koncev bi vse to še ne bilo tako tragično. Izvedba treh lokalnih avtonomnih političnih organizacij, ki bi bila potem tržaškega sveta v glavnih narodnih vprašanjih vendar vezana na skupen nastop, bi v slučaju, da bi se ta razdelitev izvršila iz idealnih nagibov, celo lahko koristila. Žalibog pa se to ni zgodilo iz idealnih, ampak, kakor že omenjeno iz strankarskih nagibov. Vsled tega je razdelitev na tri skupine voljala na ljudstvo v posameznih pokrajinah silno neprijetno, rodila je zopet nove lokalne spore. Tako se na Goriškem že davno opaža močan odpor proti novemu društvu. Ljudje, ki so bili doslej v skupni organizaciji iz narodnih izvirih in potreb, se nočejo podvreči brezpogojno nadzoru novega društva, ki je sicer tudi narodno, toda strankarsko pobarvano in vedno bolj se pojavlja težnja po ustanovitvi še druge goriške politične organizacije, ki bi združevala v sebi vse protiklerikalne kroge, ki se ne strinjajo s sedanjo skupno klerikalno goriško organizacijo. Tako se zdi, da pomeni 11. julij, dan, ko se je na Opčinah ustanovilo posebno goriško politično društvo »Edinost«, začetek razkola v vrstah Goričanov samih. Enako je v Istri. Dne 10. t. m. se je vršil v Kazini občni zbor istrskega pododbora tržaškega političnega društva »Edinost«, na katerem bi se bilo moralo odločiti o vprašanju, ali se tudi za Istro ustanovi samostojna organizacija ali ne. Mesto tega je prišlo do razdora med naprednjaki in »novostrujarji«. Naprednjaki so odklonili odcepitev od Trsta, »novostrujarji« pa so se demonstrativno odstranili. V Istri je torej razdor še popolnejši kakor na Goriškem. Da pri tem trpi naša skupna stvar ter da postajamo napram Italijanem vedno bolj brezmočni, o tem ni treba še posebej govoriti. Kam nas bodo privedli nesrečni prepihi — bo pokazala bodočnost.

Dne 6. t. m. se je vršil tu občni zbor Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, na katerem je bilo zastopano lepo število podružnic, prisotnih pa je bilo tudi več ustanovnih članov in delegatov. Zborovanje je vodil predsednik družbe dr. Slavik. Iz poročil predsednika in tajnika se je razvidelo, kako težko in trnjevo pot je hodila naša istrska šolska družba, odkar smo prišli pod Italijo. Ob početku okupacije sploh ni bilo mogoče govoriti o kakem delu; Italijani so ustavili vse njeno delovanje, zaprli njene šole, otroke in učitelje pa razgnali. Cela tri leta in še več se je družba borila samo za priznanje s strani italijanske državne oblasti. Bila je to neizmerno težka in ostra borba, ki pa je končno dovedla

Položaj v Beogradu.

Sklepi demokratskega kluba glede železnice. — Še vedno debate o zunanjem posojilu. — Finančni odbor o dodatkih k proračunu.

Beograd, 22. julija. Včeraj popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri je razpravljalo o zgradbi železnice iz novega 100-milijonskega ameriškega posojila. Sprejet je bil predlog poslanca Manojla Sokića glede zgradbe proge Kragujevac—Raška—Mitrovica. Ta proga je važna radi zveze centroma Šumadije s Kosovim poljem. Klub je nadalje sklenil, naj se izplača oškodovancem ob priliki bitoljske katastrofe določena odškodnina v znesku 5.740.000 dinarjev. Poslanec Krizman je tudi stavil predlog, naj se zgradi proga Novi Zabok—Varaždin—Koprivnica—Meja—Bakar—Krapina.

Beograd, 22. jul. V včerajšnji seji narodne skupščine je predsednik dr. Ribar najprej izrekel tople spominjske besede pokojnemu poslancu Draškoviću, ki je včeraj pred letom dni padel kot žrtev atentata, padel kot mučenik za domovino. — Nadaljevala se je razprava o ameriškem posojilu in

so govorili: zemljoradnik Arašić in rad. disident. Uzmović, Pavić, Matić (rad.), dr. Roje, radikalec Radović, Škulj, Deželić in Savić. Povedal ni nobeden kaj posebno novega, mlatioj skoro vsi prazno slamo. Le posl. Radović, ki je inženir, je govoril stvarno o železniškem omrežju v državi.

Beograd, 22. julija. (Izv.) Včeraj se je vršila seja finančnega odbora, na kateri se je razpravljalo o amandmanih posameznih ministrstev. Prosvetnemu ministrstvu se je odobrilo 30 milijonov plus 11 milijonov dinarjev za Hrvateko, ministrstvu ver dva milijona dinarjev, zunanjem ministrstvu 1 milijon dinarjev, ministrstvu za socialno politiko tri milijone dinarjev, ministrstvu za agrarno reformo 30 milijonov dinarjev (za poravnavo kolonijalnih računov) in finančnemu ministrstvu dva milijona dinarjev na amandmanih.

Bolgari in Madžari pogoreli v manjšinskem vprašanju.

Beograd, 22. julija. Tokrat so Bolgari nastopili v Londonu skupno z Madžari, da bi na ta način sprožili vprašanje glede zaščite narodnih manjšin v Jugoslaviji. Naš delegat je dokazal, da v naši državi sploh ni bolgarskih narodnih manjšin, da živi v naši državi 316.000 Madžarov in sicer: v Banatu, Bački in Baranji 164.000, Bosni in Hercegovini 1855, na

Hrvatskem in v Slavoniji 70.192. Naši delegatje so pojasnili, da vzdržuje država 670 madžarskih šol, na katerih poučuje 945 učiteljev. Te šole obiskuje 50.854 učencev madžarske narodnosti. Ko so podali naši delegatje podrobna poročila o tem vprašanju, je izjavil svet zveze narodov, da je v tej zadevi dovolj informiran.

Konec generalne stavke v Milanu?

Fašistovska strahovlada v Italiji. Fašisti hočejo onemogočiti sporazum z Jugoslavijo.

Rim, 21. jul. Glavni odbor fašistovske stranke je sklenil, da se bo stranka uprla ratifikaciji sporazuma z Jugoslavijo, ker ogroža državne finančne interese, oškoduje italijansko narodno ozemlje in spreminja rapalsko pogodbo.

Milan, 21. jul. Posebna izdaja fašistovskega glasila objavlja proglaš Mussolinija, da mora delavstvo jutri začeti

delati, ker bo sicer fašistovska armada 30.000 mož zasedla mesto in delavstvo prisila k delu. Mussolini obenem odreja mobilizacijo vse fašistovske armade. — Ljudstvo beži iz strahu, vlaki so polni beguncev. V mestu pričakujejo jutri krvavih bojov. Oblasti so brez moči.

Rim, 22. jul. (Izv.) Generalna stavka v Milanu je končana.

Po nemirih na zapadnem Ogrskem.

Budimpešta, 22. julija. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je pred prehodom na dnevni red podal zunanji minister grof Banfy sledečo izjavo: Pred par dnevi je sprejela vlada poročilo, da se opaža na zapadni meji sumljivo gibanje. Iz nekaterih krajev so prispela poročila, da se zbirajo prostovolci, ki korakajo pod različnimi izgovori na zapadno mejo. Vlada je naročila policiji, da zadevo pojasni. Danes pa že lahko ugotavljam,

da se zadeva, ki bi lahko povzročila resne nemire, bliža svojemu koncu in so vsi, ki so kršili madžarski zakon, oddani sodišču. Poročila o tem gibanju so bila zelo pretirana. V poštev prihajajoče skupine so bile v svojem skupnem številu le neznatne in tudi oni, ki so zbežali na avstrijska tla, so že v rokah naših oblasti. V imenu vlade pa izjavljam, da bo vsakdo, proti kateremu zamoremo dvigniti zakonito obtožbo, stavljen pred sodišče.

PRED URADNIŠKO STAVKO NA TRENTINSKEM.

Rim, 21. julija. (Izvirno.) »Epoca« poroča iz Trenta: Med državnim uradništvom vlada radi postopanja pri izenačenju uradništva med novimi in starimi provincijami kraljevine Italije veliko nezadovoljstvo. Uradništvo se pripravlja na stavko.

NA IRSKEM SE VEDNO BOJI.

Dublin, 21. julija. (Reuter.) Cete svobodne države so se polastile po daljšem obstreljevanju mesta Limerick. Irregularne čete se umikajo proti jugu.

RUSOM SE NE MUDI IZ HAAGA.

Haag, 21. julija. (Havas.) Ruska delegacija je odgodila odpotovanje na

23. julija. Svoje bivanje do tega dne hoče porabiti za izmenjavo misli z raznimi državniki.

BORZA.

Zagreb, 22. julija. (Izvirno.) Pariz 70—, Curih 16—, London 397—, Berlin 161/2, Dunaj 23 1/4, Praga 176—, Italija 397—, dolarji 70—, Budimpešta 0-5 1/4.

Curih, 22. julija. (Izvirno.) Pariz 44—, London 23-28, Zagreb 152 1/2, Berlin 104 1/2, Praga 11-30, Dunaj 0-01 3/4, žig. krone 0-02, Italija 24-45, Newyork 522 1/4, Budimpešta 0-32 1/2, Bukarešta 3-40, Varšava 0-09.

vendar do prvega uspeha — oblast je družbo priznala ter ji dovolila nadaljnji obstoj in poslovanje. Seveda pa je to priznanje in dovoljenje le iluzorno, kajti mesto oblasti, preprečujejo sedaj delovanje fašisti in drugi neodgovorni elementi. Družba je v zadnjem času skpšala pričeti vsaj s poučevanjem ženskih ročnih del po nekaterih vaseh, ki so popolnoma brez narodnih šol, toda kakor hitro so učiteljice pričele s svojim delom, so jih fašisti že z brutalno silo pregnali. Zaenkrat je torej še vsak izgleđ na večji razmah društvenega dela prazna nada. Malo bolje je položaj glede obnove delovanja podružnic. Nekatero podružnico so se že obnovile ter pričele tudi res aginno delovati. Na prvem mestu stoji sedaj podružnica v Buzetu. Društvo je vsled vojne in vsled zamenjav in padea krone mnogo izgubilo, vendar pa znaša celokupno njeno premoženje, dobro cenjeno, skoro milijon lir. Na obnem zboru je bil znova izvoljen stari odbor, ki se je le izpopolnil na novo z onimi funkcionarji, ki so od zadnjega občnega zbora umrli, se izselili, ali pa odstopili.

Zadnja nedelja, 16. t. m. je bila za našo severno soško dolino dan žalostnega ponižanja, kakršnega doslej razen črncev in drugih prebivalcev kolonij, še niso doživeli ljudje v nobeni kulturni evropski zemlji. Italijani so zahtevali »rehabilitacijo« za krnske dogodke. Kakor znano so neznani ljudje svoječasnno poškodovali spomenik italijanskih padlih vojakov na Krnu. To poškodbo so brez pozitivnih dokazov Italijani pavšalno naprtili nam Slovencem. Začela se je proti našim ljudem na Kobarškem prava zločimska gonja, katera je zahtevala obilo nedolžnih žrtev med našim ljudstvom. Fašisti so napravili »kazensko ekspedicijo« v Kobarid, razdeljali spomenik našega skladatelja Volariča, pobili in ranili nekaj naših ljudi, ene pretepli in pregnali, drugim pa požgali hiše. Vsi klici po zaščiti s strani orožništva, so ostali brez pravega uspeha; fašisti so nemoteno izvrševali dalje svoja divjaštva. Da preprečijo nadaljno divjanje fašistov po naših vaseh na Kobarškem. Sklenili so, da se mora v nedeljo dne 16. t. m. vršiti na Krnu in v Kobaridu pri vzpostavi spomenika slavnost, na kateri bodo morali naši ljudje javno obžalovati zločin, čeprav ga niso izvršili. V nedeljo se je sedaj res vršila ta »slavnost« in seveda, kakor vedno pod patronatno fašistov, ki so prispeli v Kobarid in na Krn iz Benečanskega, Gorice, Trsta in celo iz Reke. Pod divjaškim terorjem fašistov, oboroženih z noži, samokresi in bombami, se je moralo naše ljudstvo sestati pred spomenikom na Krnu ter ga na slovesen način nanovo odkriti ter zaobljubiti, da ga bo odslej dalje čuvalo ter prevzelo vso odgovornost, da se mu nikoli več ne zgodi nič zalega. Pri »slavnosti« v Kobaridu so morali razobesiti Slovenci brez razlike italijanske zastave, peti z njimi laške himne, blagoslavljati italijansko zastavo ter jo poljubljati in zaklinjati udanost in pokorščino Italiji. Srca so krvavela našemu ubogemu ljudstvu pri tem strašnem ponižanju, toda moralo ga je pretrpeti, kajti ako bi se bilo uprlo, bi bilo postalo žrtev razdivjanega fašizma in od Kobarida in okoliških vasi bi bili ostali le žalostni kumpi pepela. A vse to se je vršilo ob asistenci — orožništva. To ponižanje, ki so ga tirjali Italijani od našega naroda, je bilo težko, najtežje izmed vseh dosedanjih, toda tolaži nas, da ni ostalo in ne bo ostalo brez škode za Italijane. Oni ki so se morali do zemlje ponižati pred

italijanskim zločinom, so v srcu prisegli maščevanje za ta dan in ako ga ne bodo izvršili oni, izvršili ga bodo njihovi potomci, ker trdno smo prepričani v zmago pravice nad krivico in nasiljem. S. G.

Italijanska vladna kriza

Dnevni red, ki je bil dosedaj fatalen za vsako vlado v Italiji, dnevni red, ki poziva vlado na strogo izvršitev zakonov, je izpodrinil stolec tudi Factovemu kabinetu. Zaupnica vladi se je z 288 proti 103 glasovom izpremenila v nezaupnico. Za kabinet so glasovali edino nacionalisti in demokrati. Povod za glasovanje pa so dali spopadi v Cremoni in splošno oživljeno fašistovsko divjanje v Italiji. V Cremoni so fašisti razgnali socialistično zastopstvo mesta, vdrli v prefekturo, v hišo socialističnega poslanca Migliola, zmetali pohištvo in spise na cesto ter jih zažgali, od vlade pa so zahtevali, naj dodeli v Cremono sekvestra, ki ga je svojčas odpoklicala oziroma premestila. V resnici je vzbujal socialistični mestni zastop v Cremoni s svojim gospodarstvom in novimi dokladami med prebivalstvom ogorčenje, ki je dalo povod za nemire in napade. Prišlo je do demisije. Nazadnje so vdrli v Cremono celi oddelki fašistov in se tam utaborili, pred njimi pa so bežali socialistični voditelji s svojimi družinami na vse strani. Vlada pa je imela še to »smolo«, da so karabinerji na pohodu v Cremono ubili enega fašista. Vsi ti dogodki so povzročili v zbornici dolgovazne razprave. Vlada je izdala odlok, da morajo fašisti izprazniti Cremono, kar pa se je zgodilo šele pod pritiskom mitraljez, kakor se fašistovski poslanec Mussolini sam hvali.

Tako je Cremona porušila že samo ob sebi slabo steblo Factovega kabineta, še predno je v Genovi cvetoči, v Londonu razvijajoči se sad dozorel. Sicer pa je po Bonomijski krizi le še provizorni Factov kabinet že itak bil obsojen na smrt. Ze spomladni se je računalo, da bo preživel le še Genovsko konferenco, nakar bo de Facta zamenjal Schanzer ali kdo drugi. Giolitti radi veta ljudske stranke ne pride več v poštev.

To nesigurnost političnih razmer v Italiji je posvedočila že sama strankarska povojna konstelacija v parlamentu, ki jo je hotel Giolitti popraviti z novimi volitvami. Toda te volitve so rodile dve močni in organizirani skupini, s katerima se italijanski nacionalni elementi, ki zastopajo tradicije stare Italije, pa tudi demokrati niso mogli spoprijazniti. Ti dve skupini tvorijo socialisti, ki majo 122 mandator in klerikalci (ljudska stranka) s 106 mandati. Ostale stranke imajo po

največ 40 mandator. Teh pa je vse polno; zbirajo se krog znamenitejših oseb, a ravno zato ne morejo jamčiti za podlago močne vlade, ki bi mogla izvršiti odločno notranjo politiko. Po volitvah so se nekatere meščanske stranke grupirale v demokratsko skupino, druge pa so se orijentirale socialistično, oziroma so si zavarovale proste roke. Nitti se je s svojo skupino formalno ponudil socialistom, klerikalci pa so čakali na ponudbo socialistov, med tem ko so liberalci premišljevali, kako bi se uprli socialistični koaliciji, ali z Nittijevci, ali s klerikalci, ali pa z obema. Socialisti so se vedno bolj oddaljevali od taktike pasivnosti in se pripravljajo za vstop v vlado in v aktivno politično delo.

Ze ob priliki volitve parlamentarne komisije, ki se vrši vsako leto na koncu računskega leta, to je 30. junija, je imela vlada težko borbo. Nitti je hotel izpodrinuti vladne kandidate ter vrniti svoje, sebi pa pridobiti mesto predsednika komisije za zunanje zadeve. Toda to se mu ni posrečilo. Izvoljen je bil sicer v komisijo za zunanje zadeve, a z njim tudi Giolitti, Salandra in Orlando, ki je bil izvoljen za predsednika.

Tokrat pa je ogromna večina premagala vlado. Ali so temu res vzrok dogodki v Cremoni? Da. Notranje življenje Italije je polno kriz, a državljanska vojna traja v Italiji sedaj že tretje leto, enkrat hujše, drugič zopet slabše. Fašistovsko-nacionalistična struja dominira v notranji in zunanji politiki.

Klerikalci in socialisti smatrajo, da je sedaj prišel pravi trenotek, da prevzamejo vladno krmilo v svoje roke. Pa če se jim to tudi posreči, se bodo li fašisti in ostali elementi spoprijaznili z režimom take koalicije? Bo li to doprineslo Italiji bolj potrebni mir?

Veliko so pripomeli k padcu Factovega kabineta tudi neuspehi v zunanji politiki. Mnogo upanja je stavila Italija v genov. konferenco; kakor druge države, ječi tudi Italija pod težkim bremenom povojne draginje in slabe valute. Najpozitivnejši rezultat — italijansko-ruska pogodba — je splaval po vodi. Boljševiki so italijanske usluge slabo nadgradili. Ravno toliko neuspehov je žel Schanzer na svojem zadnjem potovanju v London in Pariz.

Kriza italijanske vlade pa je tudi za nas zelo važna. Te dni bi se morala izvršiti rapallška pogodba. Nili namen te krize preprečiti izvedbo rapallške pogodbe? Na meji se koncentrirajo laške čete. Italijani sicer naglašajo, da so to samo manevri, verjetno pa je, in ni izključno, da tiči za tem »maneverskim« grmom kak drug zajec.

Ne pozabite naročnine!

Čisto drugačne zaključke pa dosežemo, ako opazujemo vprašanje nezakonskih otrok in nezakonskih mater z moralnega stališča. Kakor hitro se postavimo na to stališče moramo popolnoma zavreči socialni etični ter se vdati edino in izključno le etičnemu. Nezakonski otroci in nezakonske matere so moralno zelo, katerega je treba zatreti, odstraniti. Kako? Ker se vsako zlo zatira ravno s kaznijo, se ga torej nikoli ne more zatirati z zaščito in podporo. Zatreti ga je treba s tem, da se nezakonske otroke in matere pusti popolnoma brez vsake zaščite, pred vsem pa, da se reši očeta vsake kakršnekoli odgovornosti ter se nezakonske matere postavi na sramotni pranger, kakor delajo še dandanes nekateri narodi.

Prazno in enostransko teoretiziranje je ravno v tem vprašanju, v vprašanju nezakonskih otrok in mater, skrajno neumestno. Življenje se ne drži torij in se radi tega tudi ne da izmeriti po teorijah. Ako ga hočemo spoznati in vtisniti v statistične predale, ga moramo meriti z mero prakse, resničnosti. Oni, ki so ga merili s to mero z ozirom na nezakonske otroke in matere, so jasno spoznali, da to zlo ne izhaja toliko od moških, kakor od žensk samih. Praksa je pokazala, da se je tam, kjer so postavili le moške kot krivce ter jih pustili brez pravice obrambe in zaščite, zaščitili do skrajnosti pa ženske, število nezakonskih mater in otrok silno povečalo. To vidimo deloma celo tudi pri nas v Sloveniji. Nasprotno pa je število padlo tam,

Kam vodi razvoj dogodkov v Rusiji?

Poznana ruska narodnogospodarska in zadružna delavca, S. N. Prokopovič in J. D. Kuskovala, ki sta ustanovila v Rusiji odbor za pomoč gladujočim, kateri je bil v kratkem na pritisk čezvračajke razgnan, sta začetkom julija odšla iz Rusije v tujino in sta nedavno bila nekoliko dni v Pragi. Imela sta tam več predavanj o položaju v Rusiji. Podajamo tu nekaj temeljnih misli iz njihovih izjav:

Najprej treba podčrtati, da je verstvo v ruskem narodu silno ojačilo. Obenem pa se je pojavilo med kmečkim ljudstvom neobičajno hrepenenje po izobrazbi. Kmetje bi radi pošiljali deco v šole. Zahtevajo pa, da naj odgovarjajo šole njih potrebam in nazorom.

Silno je narasel antisemitizem. V tej smeri je zelo mnogo zakrivilo odvezanje cerkvenih dragocenosti s strani sovjetskih uradov. Sovjeti so trdili, da so te dragocenosti v prid gladujočim, a ruska javnost tega ne veruje, kontrole pa nima nobene.

Monarhistične ideje v Rusiji tudi med kmeti ni več. Vzrok temu je, da priprosti človek spaja pojem carja z veleposestnikom ter bi značil zanj povratek carja tudi povratek »pomješčikov« veleposestnikov, česar pa si noben »mužik« ne želi. Popolnoma drugače pa gleda industrijsko delavstvo na povratek bivših tovarnarjev, lastnikov industrijskih zavodov, veletrgovin itd. »Z zvonjenjem bi jih sprejeli!« Tudi mnogi komunisti so tega nazora, da je treba razlašena podjetja vrniti bivšim lastnikom. Javno seveda tega ne povedo.

Nagnjenje k individualizmu v industrijskem gospodarstvu se n.p.r. javlja tudi v zadružnih podjetjih: maslarske zadruge v Vologdi (v središču ruskega maslarskega združništva) dajejo stare zadružne maslarnice v najem privatnim osebam, poedincem, ki se bolj znajo prilagoditi razdrapanim razmeram in vedno se menjajoči denarni vrednosti itd.

Seveda še vse to ne pomeni, da je reakcija politično doslej kaj pridobila. Na raznih shodih, kjer delavstvo kliče, naj komunisti odstopijo, nastopijo komunistični govorniki z grožnjami kot poslednjim triumfom. Dobro, pa gremo — pravijo — odpremo meje in vrne se črnosotenska emigracija. In nedvomno ta grožnja že vedno upliva.

Vendar pa je gotovo, da je delavstvo in kmečko ljudstvo že zdatno prepojeno s protikomunističnim duhom; zlasti kmečko ljudstvo skoro bolj nego inteligenca. Početkom l. 1922 se je vršil v Vologdi zadružni kongres, na katerem je bila predlagana za odbor

Kompromisna lista in na njej tudi nekaj komunistov. Kmetje so se odločno uprli in komunistični kandidati niso dobili niti enega glasu.

Povdariti je treba, da je ljudstvo od revolucije sem politično zelo dozorelo. Kaže več zanimanja za praktična vprašanja nego mestno prebivalstvo. Skoro povsod se sudeči pogovori kmetov krog političnih zadev.

Gospodarski razpad se širi. Kako daleč je že došel finančni polom, kaže dejstvo, da na pr. v Vologdi javni nameščenci že 8 mesecev niso dobili plač. To veliko pomanjkanje denarja, potrebnega za izplačila, povzroča, da inteligenca trumoma zapušča službe v uradih, ker ji ne nudijo niti najskromnejše eksistence.

Prokopovič in njegova žena Kuskovala smatrata za svojo glavno nalogo ustanovitev »Republikanske zveze«, ki naj združi vse ruske činitelje, pripravljene, da sprejmejo sledeča načela bo- doče (boljševiške) vlade v Rusiji:

1. Izločenje političnega maščevanja iz dejanj vlade.
2. Izločenje sil, ki streme za restavracija carstva in za vrnitev veleposestev prejšnjim lastnikom.
3. Izločenje brezsmotrenih socialističnih poskusov.

To je tudi po našem mnenju srednja pot med carizmom in boljševizmom, ki si bo končno utrla pot in napravila konec sedanji nesreči bratskega ruskega naroda.

Politične vesti.

* Razmejitev med N. Avstrijo in Madžarsko. Svet zveze narodov je zasljal zastopnike Nemške Avstrije in Madžarske ter razpravljaj o razmejitvi obeh držav. Končna odločitev je preložena do prihodnjega sestanka koncem avgusta, da se morejo skupno z zastopniki obeh zainteresiranih držav proučiti vse podrobnosti.

* Hejas zopet na delu? Zloglasni madžarski nadporočnik Hejas pripravlja na Burškem nove nemire. Na intervencijo avstrijske diplomacije je bil Hejas včeraj v Budimpešti »zaščitšan«. V zvezi z dogodki na zapadnem Ogrskem so zaprli šestdeset oseb, ki se nabirale prostovoljce.

* Kriza na Poljskem traja v nezmanjšanem obsegu naprej. Korfanti je sicer ostavil vlado, a državni predsednik Pilsudski vztraja na svojem prvotnem stališču, da s Korfantiem ne more sodelovati, in noče potrditi Korfantijske ministrske liste. Odločitev je sedaj pri sejmju, to je pri poslancih. Zdi se pa, da Korfanti ne bo imel večine, ker je 11 poslancev desnice izstopilo in prešlo na levo. Tudi centrum se je izrekel proti Korfantiu.

Nezakonske matere.

Kongres Jugoslov. ženskega saveza v Ljubljani je vrgel zopet na površje vprašanje zaščite nezakonskih otrok in nezakonskih mater. Javnost sicer ni reagirala posebno, vendar pa smo čitali v par listih tudi obširnejša razmotrivanja o tej temi. Vprašanje je važno in zato je treba da se razčisti vsestransko, da se čuje oba zvona; predvsem pa da se najpreje odgovori na dve temeljni vprašanji, ki sta: Ali zaščita iz čistih socialnih nagibov? Ali zaščita z namenom, da se omeji in zatre nezakonsko materinstvo? Kongres v Ljubljani vprašanji ni ločil na ti dve opazovalni točki, zato je storil s tem veliko in neodpustljivo napako: hotel je namreč odgovoriti na obe vprašanji skupno ter rešiti oboje z eno in isto metodo — z najširšo zaščito, kar pa ni mogoče, ni pravilno in ne more roditi dveh uspehov, ampak kvečjemu le enega.

Ako premotrino problem nezakonskih otrok in nezakonskih mater s stališča socialnega čuta, potem moramo popolnoma na stran pustiti vprašanje morale. V tem slučaju moramo računati z dejstvom kot takim, ne da bi ga skušali odstranjevati ali pa sploh spreminjati v pomanjševalnem smislu. Nezakonski otroci so tu in tu so nezakonske matere — to je fakt, ki pride pri opazovanju s tega stališča edini v poštev. Za te nezakonske otroke in matere je treba poskrbeti, treba jih je zaščititi, ker ljudje so kakor vsi drugi, enakovredni in enako potrebni

kjer se je pustilo ženske brez zaščite. Praksa, nepristranska preiskava, je dognala, da postanejo prav redke ženske brez lastne volje nezakonske matere, ker je vsako občevanje, ki ne spada pod akt posilstva, brez predhodnega dovoljenja ženske absolutno nemogoče. Obilo pa je celo še slučajev, ko postanejo moški žrtve žensk in ne obratno, kajti so tudi ženske, ki si hočejo priboriti zakon ravno po tej poti. Dokler bo torej ženska edina zaščiten, moški pa bo brezpraven v tem oziru, se število nezakonskih otrok in mater ne bo zmanjšalo. Dokler bo ženska vedela, da jo mora moški v slučaju, da postane nezakonska mati, poročiti ali pa vsaj vzdrževati otroke, se ne bo veliko bala postati nezakonska mati in bodo torej tudi pogoji za številno naraščanje novih slučajev ugodni. Ko pa ženska vé, da je brezpravna, se ne udaja več tako zlahka in število slučajev pade. Vzemimo le, da se izvrši zahteva kongresa ženskega saveza ter da se nezakonske matere zaščiti še bolj nego so zaščitene sedaj, tako n. pr. da bo moral nezakonski oče vzdrževati oboje, mater in otroka ter da bodo državne uslužbenke, ki postanejo nezakonske matere, dobivale še državno podporo, oziroma doklado za te otroke, potem se pač nobena ne bo pomišljala, postati nezakonska mati, saj bo imela kot taka celo več ugodnosti nego zakonska, predprave pred to. S tako zaščito ne bomo nikoli dosegli moralne sanacije v vprašanju nezakonskih otrok in ako b se to tiralo dalje, bi bili kmalu ne-

Konski očetje prisiljeni iskati zaščite. Stvar izgleda smešna, je pa kruto resnična.

Končno pa je še nekaj drugega, kar prihaja tu v poštev in s čemer je treba računati. Ženske se bore vedno bolj za enakopravnost z moškimi in so to enakopravnost deloma ali pa popolnoma celo popolnoma že dosegle. To enakopravnost in enakovrednost tudi povsod naglašajo — zakaj naj bi je tu ne? Zakaj naj bi le v tem vprašanju bile one »zapeljanke«? Ako so enakovredne z moškimi, namreč duševno enakovredne, potem pač ne more biti govora o moški nadmoči in »zapeljevanju«! In ako moški sam lahko vzdržuje ženo in otroke, zakaj ne bi ženska, ako je enakovredna in enakopravna, mogla tudi sama vzdrževati svojih otrok, katere je dobila prostovoljno?

S popolno zaščito nezakonskih mater in otrok se torej ne da rešiti socialnega in moralnega vprašanja. Z zaščito se rešuje res socialno stran, upropašča pa se še bolj moralno. Brez zaščite se pospešuje sicer deloma socialno, bedo nezakonskih mater in otrok, pobija pa se temeljito nemoralnost in razširjanje s tem se na obenem zmanjšuje tudi socialna bedo, neposredno sicer, toda vendar. Sploh pa bi bilo najpravičnejše uvesti tudi pri nas francoski sistem, po katerem se sme do 3 mesece odpraviti plod brez kazni.

sno. Lastnik legitimacije ima pravico do polovične vožnje na vseh progah južne železnice in prost vstop v vse razstavne prostore.

Vsa pojasnila glede razstave daje razstavni odbor, Maribor, Alesandrova cesta št. 22, kamor se je obrniti v vseh zadevah, bodisi ustmeno, pisмено, ali telefonično (tel. št. interurban) 268).

Mariborske vesti.

Maribor, 19. julija 1922.

m Davčna modrost prve vrste se je naselila na naš mariborski davčni urad ter si sedaj naenkrat izmislila, da bi bilo treba plačati ineratni davek tudi za vsa poročila, katera prinašamo o pripravah za Vsesokolski zlet v Ljubljani, za Veleselj v Ljubljani ter za našo pokrajinsko obrtno razstavo. Ker se nam je ta modrost zdela že sumljivo perverzna, smo se informirali v Ljubljani, Zagrebu in drugod, če imajo morda tudi pri tamkajšnjih davčnih uradih tako brihtne glave, odgovorili pa so nam, da smo tako srečni le v Mariboru, kajti s takimi davki listi po drugih mestih Jugoslavije še niso osrečeni. Seveda se tudi mi ne pustimo »osrečiti«, ampak smo raje zaprosili finančno delegacijo pri pokrajinski upravi v Ljubljani, da pošlje našim brihtnim glavam pri davčnem uradu »patent« ter jih obenem primereno pouči, do kod lahko jaha uradni šimelj in do kod ne sme. Pika.

m Pobiranje davščine na ponočni obisk gostiln in kavarn. Mestni magistrat razglasa: Glasom sklepa občinskega sveta in po § 1. naredbe o pobiranju občinske davščine v Mariboru na ponočni obisk gostiln, kavarn in barov, so dolžni plačati obiskovalci gostiln, kavarn in barov, ki so po 22. uri v gostilnah in po 23. uri v kavarnah in barih, občinsko davščino v iznosu 1 dinar. Ker se dogajajo slučajji, da se gostje, ki pridejo med 22. in 23. uro iz ene gostilne v drugo oziroma med 23. in 24. uro iz ene kavarne v drugo in so v prvi gostilni oziroma kavarni že plačali občinsko davščino v drugih gostilnah oziroma kavarnah z izgovorom, da so davek že enkrat plačali, se opozarja, vse obiskovalce gostiln, da so po 22. uri dolžni plačati to davščino v vsaki gostilni, ki jo obiščejo po tem času in obiskovalci kavarn po 23. v vsaki kavarni, ki jo po tem času obiščejo. Kontrolni organi mestne občine imajo nalog, da vsakega gosta, ki bi se upiral tej uredbi prijavijo mestnemu magistratu v svrhu kaznovanja.

m Znak jugoslovanske dobrote. V Mariboru živčim Tržičanom je gotovo še v živem spominu tržički zločinec Freno, ki je bil zaradi umora nekega stražnika obsojen v Trstu — menda še pred vojno — na večletno ječo, ki bi jo moral odsediti v Kopru, znani avstrijski kaznilnici za bivše avstrijske južne pokrajine. Ob izbruhu vojne z Italijo je sodna uprava prešla med drugimi kaznjenci tudi Frena

v Maribor v tukajšnjo kaznilnico. Tu je živel Freno kot navadna kaznilniška številka brez ozira na to, da je postal med tem državljan kraljevine Italije ter odsedel svojo kazen v inozemstvu. Sumarično pomiloščenje kralja Aleksandra je zadelo kot kaznilniško enoto te dni tudi Italijana Frena in v par dneh bo mož deležen blagodušnosti našega kralja, kot prost državljan kraljevine Italije začel v Trstu novo življenje. Ko sem to danes zvedel od nekega državnega funkcionarja, sem se spomnil onih državnih uslužbencev v Trstu, med temi sem tudi jaz, ki so po 4. novembru 1918 ostali v Trstu brez službe in plače ter bili prisiljeni, da »simpatizirajo« v Jugoslavijo, ker niso bili rojeni na ozemlju Avstrije, zasedenemu po Italiji. Zakaj pa naša sodna uprava ni »simpatizirala« takih gostov, državljanov naše ljube južne sosedje? Jeli bilo res treba, te ljudi na naše stroške hraniti ter jim celo omogočiti deležnost milosti kralja države, katero bi vsak Italijan raje danes ne go jutri videl razbito? Za vsakih 10 izgnanih Jugoslovancev iz Italije bi bila naša sodna uprava vsaj po enega kaznjence lahko poslala nazaj na rumeno univerzo v Koper med brate Lahe. — Morda je še kaj takih tječev v naši državi in ne bi škodilo, če bi se državna pripadnost večletnih kaznjencev revidirala, če se to doslej ni zgodilo. Slučaj Freno kaže, da se ni. Ali pa smo navzlic temu bili tako gostoljubni? »Rimpatriiran« Jugoslovan.

m Zadeva »Marburger Hütte« še vedno ni urejena. V smislu pravil pripade premoženje razpuščenega »Deutscher Bergvereins« mariborskemu »Männergesangverein«. Ta pa denarja, v znesku 30.000 Din. noče sprejeti, ker še menda upa, da bo »Bergverein« zopet oživel in dobil nazaj mariborsko kočjo. Pa bo menda še dolgo čakal! Sodišče je imenovalo za oskrbnika tega premoženja dr. Škapina.

m Iz ljudske knjižnice nam poročajo: Naša knjižnica tudi v dneh počitnic prav pridno posluje. Pretečeni teden smo dobili iz vezave zopet večje število knjig, za katere smo morali plačati samo za vezavo čez 4000 K. Knjige večinoma novejšje slovenske in hrvatske, so že vpisane. Te dni pa smo kupili za 3000 K nemških beltrističnih knjig, večinoma prevode svetovnih romanov kot Dostojevskija, Rasmussen, Peladan, Gorkij, Tolstoj, D'Annunzio, Strindberg, Rabindranath Tagore itd. Sedaj se bo sploh — seve po razpoložljivih sredstvih — spopolnjeval nemški oddelek ker imamo že vse slovenske knjige, ki se še dobe po knjigarnah in tudi hrvatska literatura začasno v naši knjižnici zadostuje mariborskim potrebam. Obisk v knjižnici je kljub počitnicam in vročemu poletju zelo zadovoljiv.

m Ljudski knjižnici so darovali: Lesna družba »Drava« podpora 2000 K in deske za novo omaro, dr. Reisman 400 K iz kazenske poravnave P. proti

škega dvoglavega orla. Odsel je tja, da pomaga pripravljati dan velikega, vesolnega osvobojenja in ujedinjenja Jugoslovencev. Ni pričakoval, da bo ta dan prišel tako kmalu, toda prišel je že v poletju leta 1914., ko je Avstrija napovedala mali Srbiji vojno iz katere je vzplamtel velikanski svetovni požar. Vse, kar je tedaj v mali a junaški Srbiji moglo hoditi, je vzelo puško na ramo in šlo v boj za svobodo še nesvobodnih bratov in med njimi, ki so šli na težko križevno pot osvobojevanja, je bil tudi on, mlad slovenski emigrant — Feodor Vitomir Jelenc. Stopil je kot dobrovoljec v komitsko organizacijo ter od prvega dne vojne do zadnjega zmagovalnega in triumfalnega pohoda od Kajmakčalana do Triglava, ostal na bojnem polju.

Preživel je prve boje ob Savi in Douavi med avstrijsko in srbsko vojsko, doživel je prvi vpad Potiorekovih čet v Srbijo, njegov strašni poraz, zmagovalne srbske vojske ter njeno strašno katastrofo, ko so jo z boka napadli verolomni, izdajalski bratje Bolgari in potem ono nepopisno pot preko albanskih gor v izgnanstvo, otok Krk in končno Solun, zmago in osvobodjenje. In vse to je Jelenc opisal v tej knjigi. V njej je marsikaj, česar doslej še nismo vedeli in ko prečitamo to knjigo, nam postane jasnega mnogo-

K., veletrgovec Ivan Šostarič platno za omare v vrednosti 300 K, špedicijska tvrdka »Balkan« je zastoj pripekljala knjige iz moške kaznilnice, knjigarni Weixl v Jurčičevi ulici in Heinz v Gosposki ulici pa dajeta knjižnici pri nakupu knjig 10% popusta. — Kakor poročamo na drugem mestu, ima knjižnica radi horendne rastoče draginje knjig — sedaj stanejo boljše knjige po 100 do 200 K — vedno velikkanske izdatke. Prosimo torej kulturnemu delu naklonjeno javnost za nadaljnjo podporo, da moremo to važno kulturno institucijo spopolnjevati in vzdržati na primerni višini. Dosedanjim podpornikom pa iskrena hvala! Vodstvo.

m Mariborska gasilska župa (Jugosl. gasilska zveza) ima svoj letošnji drugi občni zbor v nedeljo, dne 6. avgusta na Pobrežju pri Mariboru. Popoldne se vrši na čast navzočih kolegov iz Sp. Štajerske in Ljubljane velika veselica istotam. Predpriprave so v najboljšem teku. Prosimo se vse požarne brambe v mariborskem okraju, da pridejo ta dan polnoštevilno na Pobrežje. Tudi druga cenj. društva se uljudno naprošajo, da ne prirede ta dan nikakih veselice. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v nedeljo, 13. avg., občni zbor pa ostane na 6. avgusta.

m Obrtno gibanje v Mariboru. »Jutro« poroča, da je g. Rosina kupil trgovino Nemca Stadlerja v Vetrinjski ulici. Kolikor nam je znano, je g. Stadler bil vedno zaveden Slovenec, ustanovni član Sokola, član vseh slovenskih narodnih društev itd. in mu pristojna pač prej vsak drug titel kakor pa Nemeč.

m Velikodušen dar za obrtno razstavo. Razstavni odbor je razposlal tvrdkam prošnje za podporo. Izmed prvih se je odzvala tvrdka Freund, tovarna usnja, Maribor, z zneskom 4000 kron. Posnemanja vreden vzgled!

m Železarna Smev v Belovzu je dala po mestu nabiti listke, da išče delavce. Tukajšnja borza dela opozarja delavstvo, da je v tem podjetju stavka in da organizirano delavstvo postopa z vsakomur, ki bi tam delo prevzel, kot s stavkokazom. Zato se naj delavstvo ne da zapeljati!

m Stanovanje in hrano iščejo pri boljših uradniških rodbinah 3 gojenke državnega ženskega učiteljišča v Mariboru v starosti od 15 do 17 let. Podrobnejše informacije daje ravnateljstvo vsak delavnik med 10. in 11. uro dopoldne v pisarni zavoda v I. nadstropju.

m Usmiljenim srem! Vojni invalid, katerega je vojna popolnoma uničila, prosi usmiljena srca za podporo. Žena mu je med vojno umrla in zapustila pet nepreskrbljenih otrok. Da preživi sebe in otroke, je razpečal že skoraj vse premičnine, sedaj pa ga je vrh vsega zla še doletela bolezen, tako, da se z družino vred nahaja v največji bedi. Podpora nujna! Darove sprejema naše uradništvo. Imena darovalcev bo mo objavili!

kaj, česar si poprej nismo mogli razložiti. Pred vsem pa je ta Jelencov opis srbskih bojev za jugoslovensko svobodo in ujedinjenje v letih 1914.—1918., nedosegljiva himna čiste narodne in patrijotične ljubezni. Da, to knjigo smemo brez pomisleka nazvati slovensko Ilijado svetovne vojne. Jelencovi opisi posameznih postaj neizmernega križevnega pota srbskega naroda v strašnih letih 1914.—1918., prijemajo človeka do dna in ako poprej ni občudoval neizmernih žrtv, katere so molče, z mučeniško gloriozno prenašali naši srbski bratje za svojo in našo svobodo, mora ob njih vztrepetati. Ta poglavja bi morali čitati pred vsem tisti naši hujskači in sovražniki ter nasprotniki srbskega dela našega naroda, ki sodijo tudi Srbe po sebi, misleč da je tudi Srbom, kakor njim, padla svoboda v usta kakor pečena piška. Ako si prečitajo poglavje Jelencove knjige »1914.—1918.«, potem bodo morali od stranu zardeti ter se poskriti sami pred seboj, ako imajo še količkaj poštenja in ako niso še bolj propadli kakor so bili naši tlačitelji Nemci, ki so se, dasiravno sovražniki Srbov, klanjali pred veličanstvom njihove ljupezni do domovine in pred njihovim junaštvom, ki presega vse herojske čine, ki jih je kdaj izvršil kak narod.

Jelencova knjiga, je, kakor sem že

m Maribor. V mariborski »Volksstimme« z dne 18. julija 1922 je napadel izza plota neki nemškonalnialni internacionalce nekega J. Z. kot Sokola, nacionalista in Zvezarja. Ker se pod J. sumniči razne tovariše in ker je celoten dopis nesramna laž, pozivamo zaplonika, da nastopi v dopisu s polnim imenom in da dokaže točnost svojih trditvev. Dokler tega ne stori, ga smatramo za nesramnega lažnjiveca in denuncijanta. Nemški pregovor o denuncijantu in šuftu mu je menda znan. Torej na dan z dokazi. Podružnica Maribor Z J Z.

m Vožnja z avtomobili in motornimi kolesi. Mestni magistrat razglasa. V zadnjem času dobiva mestni magistrat številne upravičene pritožbe radi hitre vožnje avtomobilov in motornih koles. S to hitro vožnjo, ki se nikakor ne more odobravati, se ne ogroža samo telesna varnost pasantov, ampak škoduje tudi zdravju prebivalstva s tem, da umetno razvija nadležne prah. Številni hitro vozeči tovrni avtomobili — posebno oni z železnimi kolesnimi obroči — so že v večih ulicah temeljito pokvarili vozišče. Tudi mnogi hišni posestniki se pritožujejo, da povzročajo hitra vožnja s težko obloženimi avtomobili na hišah škodo, ker radi tresenja ne odpade samo omet ampak celi deli okraskov na cesti. Zaraditega je mestni svet primoran vsem v vednost izdati sledečo odredbo: 1. V mestu je promet s tovrnimi avtomobili, ki imajo železne kolesne obroče, prepovedan. Posestniki takih avtomobilov morajo najdalje do 1. septembra t. l. opremiti iste s kolesnimi obroči iz gumija. Če tega ne store, se tem vozilom ne bo več dovolil promet po mestu. 2. Največja obtežnost tovrnega avtomobila ne sme presegati 4000 kg. 3. V smislu zakona od 4. 6. 1905 dež. zak. št. 71 morajo imeti vsi za prevažanje tovorov določeni avtomobili tablice iz lesa ali kositra, na kateri mora biti napisano ime in priimek kakor tudi prebivališče posestnika in ako ima ta več tovrnih avtomobilov, tudi številka istih. Tablica, ki mora biti najmanj 18 cm visoka in 30 cm široka, mora biti pritrjena na lahko vidnem mestu na desni strani voza med prednjim in zadnjim kolesom. Biti mora pobarvana s črno trpečno barvo. Napis mora biti napisan v belo nebrisno barvo. Črke in številke morajo biti najmanj 5 cm visoke. 4. Po zakonu od 27. 9. 1905, drž. zak. št. 156 ne sme biti hitrost nobenega vozila — bodisi voza, avtomobila ali kolesa — v mestu večja kakor 15 km na uro; to je hitrost lahkega hitro vozečega navadnega voza. Natovorjeni tovrni avtomobili ne smejo peljati v mestu z večjo brzino kakor največ 6 km na uro, to je tempo v koraku hodečega konja. 5. Nobeno vozilo ne sme peljati hitreje ko 6 km na uro, če o vira megla razgled, potem na mostih, kjer se ne more cesta pregledati, posebno na križiščih, na ovinkih, nadalje na mostovih in na krajih z izredno živahnim prometom ter na večjih zbi-

spočetka omenil, patrijotičen katiki-zem, katerega je treba dati v roke vsej naši mladini brez razlike. Ta knjiga bo v mladih dušah otrok, bodočih branilcev naše svobode in gradilcev boljše bodočnosti naše velike domovine, vzbudila več ljubezni in navdušenja, več globoke vdanosti, vere in narodne samozavesti, kakor bi to mogle storiti vse metodične priprave šole. Pred vsem pa moramo imeti vedno pred očmi, da naša borba za svobodo še ni končana, da so še vedno stotisoči naših bratov izven mej naše svobodne države v temnem tujinskem robstvu, katere osvoboditi je sveta naloga nastopajočih generacij. In Jelenc se ob koncu svoje zlate knjige spominja tudi tega in kakor prerok, ki gleda v bodočnost, napoveduje tisti veliki dan, ko bo junake Kajmakčalana, Cera, Rudnika in albanskih gor, združene z junaki ravne Srema in Vojvodine, kršne Like, Dalmacije, Hercegovine in divne Slovenije poklical na plan veliki klic z juga, da jih povede na sinjo Adrijo, na tihe skale devinske.

Veliko je storil sedaj že žal pokojni Feodor Vitomir Jelenc za naš ujedinjeni narod, za našo veliko domovino, a največ je storil gotovo s tem, da je napisal to knjigo. Zato zasluži našo zahvalo in večni spomin.

F. V. Jelenc: 1914—1918

V založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani je izšla pred nekaj dnevi zadnja posmrtna knjiga novinarja, pisatelja in borca za jugoslovensko svobodo in edinost, Feodorja Vitomirja Jelenc: »1914.—1918.« Lepa knjiga je to, lepa po svoji zunanosti, a še lepša po vsebini. Take knjige doslej mi Slovenci še nismo imeli in treba bi bilo, da bi jo čital vsakdo, pred vsem pa vsa naša mladina. Z umetniškega in jezikovnega ali še kakega drugega takega stališča, je ne mislim ocenjevati, čeprav bi ocena tudi s te strani ne izpadla slabo, pokazati pa hočem na njeno pravo vrednost, ki leži v nepopisni ljubezni do domovine in do našega osvobojenja in ujedinjenja, ki presega vse, kar se je kdaj napisalo v našem slovenskem narečju.

Feodor Vitomir Jelenc je po dovršenih študijah, bilo je to ravno po balkanski vojni, ki je prinesla svobodo Kosovemu polju in Makedoniji, v času, ko je pri nas v Sloveniji, posebno med dijštvom, nenadoma vzplamtela jugoslovenska ideja v mogočen požar, odsel v Srbijo, v naš Piemont, da se tam na svobodnih tleh posveti ves in popolnoma delu za osvobojenje in odrešenje tudi še one jugoslovenske raje, ki je ostala v kremoljih habsbur-

raliških ljudi. Kakor tudi v ozkih ulicah. 6 Po vseh ulicah, ki imajo manj ko 8 m širine je promet z avtomobili prepovedan. 7. Avtomobili in druga vozila, ki prihajajo čez most v mesto vozila, morajo voziti čez Glavnega trg, Tattenbachovo ulico, Sodno ulico in Aleksandrovo cesto ter ravnatako nazaj. Po Gosposki ulici — od Glavnega trga do Gregorčičeve ulice, — ter po vseh ozkih in strmih ulicah avtomobili, motorna kolesa, bicikli in vprežni vozovi sploh ne smejo voziti. Gornji cestno-polijski predpisi se objavljajo v strogo ravnanje s pripomočki, da se bodo prestopki istih po ministrijski naredbi od 30. nov. 1917, drž. z. št. 193 strogo kaznovali.

m Kaznovani tihotapci. Včeraj je obdobil mariborsko okrajno glavništvo radi prestopka potnih predpisov na tri mesece zapora mariborskega peka Josipa Pogorelca, avstrijskega državljanca Josipa Pohlada in zasebnico Josipino Kokerle. Vsi trije so oddani okrajnemu sodišču, zadnja dva pa bosta po prestani kazni izgnana iz države.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Kavarna v mestnem parku. Od danes naprej pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure.

m Kavarna »Rotoček«. Opozarjamo cenj. goste na lep prahu prost vrt. Dnevno koncert.

m Cirkus Slavija v Mariboru. Prihodnje dni dospje iz Prage v Maribor cirkus »Slavija«, ki priredi na trgu tik Tomšičevega drevoreda več predstav.

m Koncert »Pri rdečem ježu.« Danes v soboto in jutri v nedeljo koncert. Prvovrstna bela in rdeča vina od 32 K naprej. 1221

Kultura in umetnost

x Koncert vokalnega kvarteta »Primorje« v Rogaske Slatini. V nedeljo 2. julija se je vršil v veliki dvorani »Zdraviliškega doma« prvi koncert tekoče sezone. Ravnateljstvo zdravilišča je imelo v izbiro srečno roko. Vokalni kvartet »Primorje« je častno otvoril ciklus letošnjih koncertnih prireditev. Koncert bi se imel — kot napovedano — vršiti že soboto 1. julija. Vслед nenadne akutne obolenosti I. tenorja ga. Bamovca je mogel kvartet nastopiti šele drugi dan v nedeljo. Ravno ta nepričakovani kruti slučaj, ki je prirediteljem občutno škodil v gnotnem oziru, je z ene strani jasno dokazal moralno prednost, discipliniranost in kulturno zavest mladih slovenskih umetnikov, z druge strani pa osvedočil mladenost, nepojmovanje kulturnih zahtev in nezainteresiranost tukajšnjih slovenskih krogov za našo stvar. Prekrasna dvorana, ki slovi vsled svoje polne akustike širom Jugoslavije, je bila le do polovice zasedena. Razven par oficijelnih zastopnikov Rogaske Slatine in nekaj domačinov so zasedli dvorano edinele navzoče bratje Srbi, na čelu jim silovasi prota g. Trifunović in nekaj gostov-tujcev. Pogrešali smo docela takozvanih rodoljubov iz dežele, ki jih je gotovo zadržalo kako žegnanje. Tudi Maribor, Celje in Zalec so bili častno nezastopani. Kdor toraj reflektira na moralno oporo Slovencev, naj ne hodi koncertirat v Rogaske Slatino. Zonglerje-tujce, razne proslule čarodejce in umetnjake svetovnega slovesa pa vsak čas radi sprejemamo. Koncert sam posebi je bil pravi programni koncert — krasno upela kulturna prireditev. Program, ki je obsegal častno število naših najznačilnejših umetnih proizvodov, med njimi par mojstrsko dovršenih in rafinirano težkih skladb Josipa Prohaska, Emila Adamiča in Josipa Michla ter slovensko in srbsko narodno pesem v originalni harmonizaciji g. Marolta, je bil skrbno izbran. Kvartet ga je absolviral precizno ubrano in s takim muzikalnim razumevanjem, da je težko reči, kaj nam je bolj ugajalo. Preko intenzivnih harmonij in priproste melodike starih znancev Hajdrihove »Cerkvice« in Volaričevega »Izgubljenega cveta« posebno ugajala lepo zaokrožena Eisenhutova »Tebe zlato ja milujem«. Baritonsko partijo je z lepim razumevanjem odlično odpel g. Rajer. Naravnost

frapiral pa je Foersterjev »Spak« ki s svojimi dramatičnimi efekti, izvrstno peljanimi melodičnimi linijami in značilno podanim baladnim tonom vpliva na poslušalca slično kot na gledalca živa dramatična slika. Kvartet je z dovršenim prednašanjem te skladbe, ki zahteva glasovne potence in tehnične preciznosti v vsakem posameznem glasu, v celoti pa popolne skladnosti in ubranosti, jasno dokazal, kje leži moč njegovega izraza. — V »Katricij« in »Jutru« — krasnih liricnih proizvodih primorskega mojstra Vasilija Mirka smo imeli priliko občudovati ubranost celote in izborni šolane, obsežne za polprazno dvorano, skoro premočne glasove posameznikov. V »Katricij« je posebno ugajal mehki metalčno barvani tenor g. Bamovca. V »Jutru« pa smo občudovali mogočni, poln in razsežni bas ga. Zupana. Notranja glasova II tenor ga. Pečenka in bariton ga. Rajerja sta se ubrano prilagela zunanima in tvorila z njima celoto, ki je na posameznih mestih uprav klasično-ubrana. To je kvartet dokazal posebno v sledeči Prohaskovi »Moravski narodni«, ki se mi zdi od vseh podanih skladb muzikaljnega največ vredna. V Adamičevi »Kregata se baba in devojka«, ki bi bila bolj prikladna za zbor, sta bila prav dobro pogodena oba dueta in štiriglasi kanon. Skladba je vsled glasovnega obsega razsežnih postopov in nenavadnih harmonij dokaj težka in za muzikalnega laika težko razumljiva, dasi prav izrazita in lepo zaokrožena slika iz »Bosanskega perivoja«. Mjehlovo balado »Atila in ribič« najtežji del programa, je kvartet absolviral s čudovito lahkoto in ubranostjo. Osebito so ugajali kontrasti in stroga izpeljava tempa. Učinkovit je bil posebno srednji del in lapidarni sklep, zanimivi pa so malenkosti izpeljani recitativi. Prav posebno je ugajala tu kot pri vseh pesmih jasna, različna vokalizacija in dosledno nastavljena intonacija celote in posameznikov. Izmed okusno in originalno harmoniziranih narodnih ga. pevovodje Marolta, sta vzbudili pozornost predvsem »Zar je morala doč« in »Soldaški boben«, kjer je g. Zupan briljiral s svojo sonorno polno njižno. Ne bo odveč, če končno omenim in poudarim mirni, skromni, dasi zavestni nastop celote, komaj opazna intonacija brez zahtevkov, absolviranje celega programa na pamet so dejstva, ki smo jih imeli priliko občudovati le pri prvih čeških zborih. —in.

x Slovenska Beatrice nemškega pesnika. Te dni je slavila v Brežicah ob Savi svojo osemdesetletnico ženska, katero je kot mlado deklico vroče ljubil nemški pesnik Anastasius Grün, grof Auersperg, ali kakor ga je imenoval Prešeren, ki mu je bil vzgojitelj in učitelj. Anastazij Zelene — gospa Marija Cerjak. Mlada Marija je bila pesnikova Beatrice, njegov ideal, »bela vrtnica«, kakor jo je imenoval v svojih pesmih. Pa tudi še na stara leta mu je bila edina tolažba in v njenih rokah je Grün izdajal svojo dušo. Najgloblje se je pesnik spominjal svoje »Mimi« kakor jo je klical, v pesmi »Na verandah«; spesnil na ji je še obilo drugih. — Jubilantka je kljub visoki starosti še vedno čila in priljubljena, posebno v krogu razredčene nemške gospode brežiške okolice. Ob jubileju ji je baronica Gagern, sedanja posestnica Grünovega gradu pri Brežicah, poslala lastnoročno risbo gradu ter sledečo pesem, katero prinašamo v slovenskem prevodu. Pesem sicer ni umotvor, je pa literarno - zgodovinski dokument, ki zasluži, da se ga položi tudi v arhiv naše kronike. Pesem se glasi:

Mimi
 V gradu tem mladosti
 preživela je nekdanj,
 kakor srna semintja
 je veselo skakala.
 Mimi vsak jo klical je,
 Mimi sem in Mimi tje;
 vsem je rada ustrezala,
 od vseh enako ljubljena.
 Pridne njene so roke
 delale od dne do dne
 s sladko radostjo v očeh,
 v nežnih licih lahen smeh.
 Smeh ta njen veseli je
 pesniško vedril srce
 na življenja križpoteh,
 v razdvojenih težkih dneh.

Auersperg-Grün, pesnik-grof, davno že je legel v grob, živ pa še njegov je spev, hvajala zanje lie usnevi.

x Novo gledališče v Beogradu. »Samouprava« poroča, da se namerava v Beogradu razen državnega gledališča zgraditi s privatnim kapitalom še eno povsem moderno gledališče. To gledališče, za katerega so angažirane baje že najboljšje moči, se zgradi v okolici Kalimegdana. Kapital je po večini židovski.

x Slab uspeh umetniške razstave v Beogradu. iz beogradske »Tribune« posnemamo sledeče podatke o uspehu V. jugoslovenske umetniške razstave v Beogradu, ki je bila zatvorjena v ponedeljek 17. t. m. V vsem je posetilo razstavo krog 4920 ljudi s plačano vstopnino ter krog 100 brezplačno, večinoma novinarji, pisatelji in umetniki, dijaki itd. Celokupen obisk je znašal krog 5320 oseb. To je silno malo, posebno ako se pomisli, da je IV. jugoslovensko razstavo l. 1912. v malem predvojnem Beogradu posetilo že krog 4500 oseb. Slik in skulptur se je prodalo vsega skupaj komaj krog 50. Nekatero sliko in skulpturo si je zabeležila občina, jih pa do danes še ni kupila. Parlament je poslal na razstavo nakupovat tudi posebno komisijo, ki pa tudi še ni napravila definitivnega kupčijskega sklepa. Tako je V. jugoslovenska umetniška razstava, ki se je vršila ob najugodnejšem času, ob priliki poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra, končala s fiaskom. Kdo je tega kriv? Ali res beogradska publika, publika naše državne prestolice nima več smisla za domačo umetnost?

x Trezvenost. Prejeli smo 7. številko letošnjega letnika »Trezvenosti« revije za moralni prepoved naroda, ki izhaja mesečno v Beogradu. Ta številka prinaša sledečo vsebino: 8. junja 1922. (pesem). — Nepismenost ili zaraza. — Dr. Smilja A. Kostić: Prolaz alkohola kroz posteljico. — Dr. Janko pl. Thierry: Alkohol i veneričke bolesti. — Dr. Miloš Dž. Popović: Alkoholizem. — Dr. Ivan Robida: Boj alkoholu! — Žrtve alkoholove: — Lijepe pojave. — Listak: Jedan dogodjaj u gruntovnici. — Vijesti. — Bilješke. — Nove knjige. — Urednikove poruke.

Sokolstvo.

o Za obrtni in trgovski naraščaj Sokola v Mariboru so darovali bratje Kravos, sedlarski mojster 400 K, Hinko Kosič 100 K, in Emanuel Ilich 20 K, za kar jim odbor Sokola izreka najiskrenejšo zahvalo.

o Za kolo jahačev sokolskega društva v Mariboru je nabral br. Pavle Bremec na fantovčini br. Stane Kenda znesek po 500 K. Nabiratelju kakor darovalcem se načelstvo iskreno zahvaljuje.

Gospodarstvo.

g Razmišljanje o vinski trgatvi 1921 Pod tem naslovom je objavil »Tabor« z dne 6. maja 1922 ponovno, a žal popolnoma nestvarno in zato zgrešeno kritiko iz peresa gospoda državnega vinarskega ravnatelja Antona Puklavca v Mariboru, Maistrova ulica št. 3, v zadevi grobanja vinske trte v starih nasadih. Na grobanje v izjemnih slučajih sem bil svoječasno mimogrede opozoril v daljši strokovni razpravi pod zgornjim naslovom in sem na prvo kritiko z dne 29. decembra 1921 v tem listu svojo trditev utemeljeval še-le dne 17. marca 1922 tudi v »Taboru«. Stvar je vzbudila nepričakovano mnogo zanimanja pri praktičnih vinogradarjih; z vevažnim vprašanjem se pa sedaj bavi tudi »konferenca strokovnjakov«, ki jo je pozval kritik sam na pomoč. Ker mariborskemu kritiku nikakor ne morem niti ne maram slediti na poti javnega osebnega napadanja in blatenja, opozarjam le zanimance na stvarne zadevne razprave v »Kmetovalcu« kot strokovnem glasilu Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani. Doslej je priobčil »Kmetovalec« dva članka: »Grobanje cepljenih trt« v št. 11 z dne 15. junija t. l. spisal kmetijski svetnik Ivan Belle, ravnatelj kmetijske šole v št. Juriju ob juž. žel., in »Grobanje trt« v št. 13 z dne 15. julija t. l., spisal kmetijski svetnik Bohuslav Skalič k y, ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Nadaljne razprave sledijo, kakor važni predmet zasluži. —

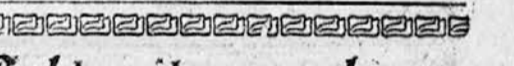
Andrej Žmavc, ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

g Žitne cene. Na borzi v Novem Sadu so bile 19. t. m. sledeče cene: baška pšenica (stara) 1555, kuruza 1230, moke (0) 2220, oves 1220.

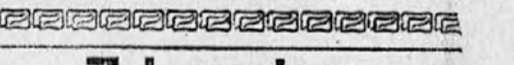
g Pčelarenje. Uputa u pčelarstvo napisao poznati pčelarski stručnjak P. Wittmann. Uza svu velikú korist, koju donosi racionalno pčelarenje nije se kod nas još danas ovoj unosnoj grani privrede posvećivala ona pažnja, koju pčelarenje zasluđuje. Pisac, koji se sam u veliko bavi pčelarenjem, iznio je u ovoj knjizi sve, što je potrebno, da se valjano nauči pčelariti, pa će tako iz ove knjige i početnici a i već izkusniji pčelari vrlo mnogo naučiti te i od ove grane privrede veliku korist i prihod dobiti. Knjiga je razdijeljena uz na četiri djela te sadrži: O pčelarstvu i košnicama, o gradnji i pčelarenju položenom košnicom, pčelci medovnjači praktične poduke, hrv. širokonjska košnica. Knjizi je priloženo 11 slika. Prvo izdanje ove knjige bilo je u kratko vrijeme razgrabljeno, a sama knjiga našla je i kod stručnjaka u inozemstvu veliko priznanje. Pčelarenje izišlo je u seriji gospodarskih knjiga što ih izdaje: Cirilo-Methodska knjižara, Zagreb, Preradovičev trg 4, gdje se knjiga i naručuje uz cijenu od 12 dinara, poštom 1.50 dinara više.

Sport.

: Prvak Koroške v Mariboru. Za soboto in nedeljo se obeta mariborski športni publiko po daljšem presledku z gostovanjem koroškega prvaka KAC iz Celovca — lep in interesanten šport. Odlično kvaliteto KAC iz Celovca nam izpričuje rezultat 3:2 s katerim je v prvenstvu porazil svojega celovškega rivala KAC. — Protivnik mu bo v soboto ob 18. uri SSK Maribor, v nedeljo ob 17. uri SV Rapid. V oči gled izborni formi obeh udeleženi strank se pričakuje igra, ki bo tehnično in taktično vsekakor na višku.

Zahtevajte v osaki gostilni »Tabor«.

Zdravstvo.

Ambulatorij Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. (Konec.)

Storjen je bil sklep, ki naj priča šrom sveta o narodovi kulturni dospelosti: postavi se ambulatorij z vsemi pridobitvami moderne higijene in medicine, ki naj tudi najrevnejšim omogoči hitro in uspešno zdravljenje in iz katerega naj se med narod širijo uspešne preventivne socialno - higijenične odredbe. V zvezi z ambulatorijem se postavijo tudi primerni uradni prostori, kateri se bodo sukcesivno, kakor se bo stvarno razširjalo soc. zavarovanje, vporabljalj v uradne svrhe. Momentano odvišni prostori pa se oddajo v najem raznim pisarnam, agencijam, itd., da se tako zagotovi tudi hitrejša rentabiliteta poslopja in hitrejša amortizacija investiranega kapitala.

Na stavbišču ob Miklošičevi cesti v Ljubljani je začelo živahno delo, ki ima biti posvečeno najvzvišenejšim namenom: ljudskemu zdravju; delo, ki naj bo izraz narodove kulture, medsebojne ljubezni in vzajemne podpore.

Poslopje naj postane visoka akademija ljudske higijene, kjer naj bo osredotočena dolga desetletja, tja v stoletja vsa skrb in vse delo za ohranitev zdravja narodovih produktivnih sil. Poslopje naj bo eno najlepših spomenikov, katero si je postavila trezna volja delavcev, industrije in obrti — ono naj bo vez, ki družji delavstvo in industrijo pri skupnem delu za mirno socialno sožitje. Poslopje naj bo živa beseda vsem, ki bodo mimo hodili, da je skrb za narodovo zdravje skrb za narodovo bodočnost, in da more biti ta skrb le faktat učinkovita, ako sloni na podlaci široke vzajemnosti. Podoben opis tega kulturno in go-

gospodarsko velevažnega poslojja po damo prihodnjie. Glede finančne podlage omenjamo danes samo, da z zgradbo tega poslojja interesi delodajalcev in delojemalcev niso prav nič ogroženi; jasno je, da more zgradba že v bližnji bodočnosti zelo blagodejno vplivati na višino socialno-zavarovalnih prisnosov. Finančna podlaga sloni na zavarovalno-tehničnem računu, ki hoče investirati samo razpoložljive rezervne kapitalije nezgodnih rent. Kapitalije iz naslova bolniškega zavarovanja iz previdnosti niso vzete v kalkulacijo, glavno z ozirom na dejstvo, da novi zakon o socialnem zavarovanju predpisuje znatno višje podpore kakor so sedanje, prispevki pa so relativno celo znižani, in so zvišani samo absolutno, v kolikor so se povišale mezde. Radi tega so rezerve iz naslova bolniškega zavarovanja zelo malo verjetne.

Nezgodno zavarovanje sloni na nalu kapitalnega kritja, t. j. vsaka renta, ki se prizna za nezgodo, mora biti takoj kapitalizirana. Kapital pa se v obliki rente ponesrečencu izplačuje mesečno, ostanek pa mora biti plodonosno naložen, tako, da izplačevanje rente do smrti rentnika oz. do vrnitve delazmožnosti ni ogroženo.

Ako se investirajo razpoložljive rentne kapitalije radi tega ne bo oškodovan niti delavec niti delodajalec. Kajti prispevki in podpore iz naslova nezgodnega zavarovanja so v zakonu jasno določeni in slone prispevki na mahančnih statističnih podatkih o nezgodah, ki se pripete tekom enega leta. Prispevki tega leta morajo biti tako visoki, da krijejo rentne kapitalije za vse nezgode v tem letu. Ako se bodo nezgode v bodočih letih zmanjševale, bo treba zanje nižje kapitalije in zakon bo moral znižati prispevke. Ali narobe. Na ta zavarovalno - tehnični račun investicija razpoložljivih kapitalij (kapitaliziranih rent) nima prav nobenega vpliva. Radi gradbe poslojja se nezgodno-zavarovalni prispevki ne morejo zvišati niti za dinar. Razpoložljive kapitalije so po svojem značaju dolgoleten dolg rentnikom, ki se

odplačuje mesečno in ki se prav pod nobenimi pogoji ne more znižati. Rentnik radi tega, če se kapitalizirani znesek njegove rente tako previdno investira, da donša vsako leto za odplačevanje rente potrebne zneske, ni v svojih pridobljenih pravicah tudi za dinar ne oškodovan. Čisto neutemeljeno je naziranje, da bo zgradba oškodovala neposredne interese ali da se zadržava čisti dobiček. Zavarovalno-tehnična bilanca nezgodne zavarovalnice izkazuje zelo neznamenat dobiček, ki bi pa tudi odpadel, ako bi bili kreirani vsi po starem zakonu predpisani posebni fondii. Vsa naša javnost more na to zgradbo gledati z največjim zaupanjem, ker prinaša gospodarskim in delavskim slojem samo koristi, matere mora z največjo vestnostjo štiti.

Izpred sodišča.

Maribor, 21. julija.

Tatvina.

Danes se je zagovarjal pred tukajšnjim sodiščem l. 1890. v Knittelfeldu v Nemški Avstriji rojeni in tja pristojni elektrotehnik Franjo Novak radi tatvine. Dne 16. junija je ukradel tvrdki »Kovina« na Teznu, kjer je bil uslužben, 100 metrov elektrovodne žice, vredne 5000 K. Prisodili so mu šest tednov težke ječe.

§ 104. kaz. zak.

Orožništvo v Zg. Sv. Kungoti je doznalo, da namerava nek Jurij Jarc, posestnik pri Sv. Križu, ki je na glasu kot star tihotapec, spraviti čez mejo dva konja. Komandir postaje je odredil orožniško patruljo, ki naj mu zapleni označena dva konja. Ko sta prišla orožnika k Jarcu ter mu povedala namen svojega prihoda, se je Jarc razhudil ter pričel zmerjati orožnike na prav ostuden način, pri čemur mu je seveda pomagala tudi njegova žena Marija Jarc. Sodba se glasi za Jurja Jarca na 6 tednov, za Marijo Jarc pa na 4 dni zapora.

Kaznovan nasilnež.

Radi javnega nasilstva se je zagovarjal danes Stefan Sluga, trafikant v Lajtersperku št. 94. Ker so njegovi otroci pred stanovanjem v bližini stanujočega železniškega nadzornika Alfreda Formacherja preveč kričali, jih je ta nagnal. Ker opomini niso nič zalegli, je enega izmed kričačev prijel tudi za ušesa. To pa je Sluga tako razjezilo, da je prišel s sekuro nad Formacherja ter grozil, da bo vse pobil. Pri tem pa je nabijal po zaprtih vratih, da so prestrašeni stanovalci pri balkonu poskakali na dvorišče. Stefan Sluga, ki je radi nasilstva že predkaznovan, je dobil za to 1 mesec težke ječe.

Razžaljenje časti.

Pred okrajnim sodnikom se je zagovarjal v četrtak gostilničar in poštar Rudolf Lorber iz Žalca radi razžaljenja časti. Raznašal je o uredniku »Marburger Zeitung«, Rihardu Watzlavecku neresnične, žaljive vesti radi česar je končno imenovani vložil tožbo. Obtoženec je inkriminirane žaljive zanjkal, potrdile pa so jih zaslišane pričee, radi česar je bil Lorber obsojen na 1000 K globe ozir. pet dni zapora.

Partija št. ...

Trebitsch memorialturnir Dunaj 1911.

Ruska partija.

Beli: Dr. Perlis. Crni: Dr. Krejčik.

1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sg8—f6
3. Lf3×c5	d7—d6
4. Se5—d3	Sf6×e4
5. g2—g3	d6—d5
6. Lf1—g2	Lf8—e7
7. 0—0	0—0
8. Sb1—c3	f7—f5
9. b2—b3	Le7—f6
10. Lc1—a3	Sc4×c3

(Bolje Tf8—e8.)

11. d2×c3	Lf6×c3
12. La3×f8	Lc3×a1
13. Lf8—e7!	Dd8×e7
14. Lg2×d5+	Kg8—f8
15. Dd1×a1	De7—f6
16. Da1—d1	Sb8—d7
- (Bolje c7—c6.)
17. Tf1—e1	c7—c6
18. Te1—e6	Df6—f7
19. Ld5—c4	b7—b5
20. Sd3—e5!!	Crni se uda.

Ljubljana. Ljubljanski šah. klub se nedavno izvolil nov odbor s predsednikom Pleničarjem na čelu. Dne 16. t. m. se je vršila slovesna otvoritev novega klubovega lokala v »Narodni kavarni«.

Dr. Milan Vidmar odputuje 23. t. m. v London na veliki moisterski turnir.

Šahovsko glasilo »Šah«, katero izdaja mariborski šah. klub za jugoslov. šah. savez, začne izhajati 1. avgusta. Prva številka je že v tisku in obsega 16 strani s zelo zanimivo tvarino. Tista se v »Mariborski tiskarni«.

Iz šahovskega sveta. Na Dunaju sta nadavno mojstra E. Grünfeld in dr. S. Tartakower igrala match, ki je vstal neodločen, ker je vsaki dobil eno partijo, ostale 4 so bile remis.

Poslano.*

V raznih političnih in gospodarskih listih se je objavilo, da je bil gospod Franc Verdnik državnik tvrdke Maks Durjava in drug v Mariboru. Imamo dokaze, da je gospod Franc Verdnik sam to vest razširjal.

Objavljamo, da g. Franc Verdnik ni bil nikdar družabnik navedene tvrdke, temveč le potnik in prodajalec, naposled pa nekaj tednov prokurist.

Maribor, 20. julija 1922.

MAKS DURJAVA IN DRUG

Maribor,

1518 Gregorčičeva ulica št. 24.

* Za »Poslano« prevzame uredništvo le toliko odgovornost, v kolikor to določa zakon.

Pekatete.

Testenine tudi same makarone iz tovarne Žnidaršič & Valenčič, Ilirska Bistrica

se dobe povsod in jo zahtevajo vse gospodinje.

ZALOGA R. Bunc in drug Ljubljana—Celje—Maribor

1155

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalja.)

(17)

Mnogokratni milijonar H. J. Bell: »Hčer, omožejo v Parizu, bom lahko videl dvanajskrat, ne samo trikrat na leto.«

Minister za promet de la Forest: »Predor je sprico prihranilve časa vsakemu trgovcu in dar primaknjeno leto dni njegovega življenja.«

Ljudje so zahtevali nadrobnih poročil in so bili upravičeni, jih zahtevati. Gnetli so se pred časopisnimi palačami, da so morali vozniki električne pocestnice s peto udarjati ob zvonilni betič, da se prerinejo s svojimi vlaki. Po cele ure s očii strniene množice bile uprte v projekcijski plan v drugem nadstropju »Herald-buildinga«, četudi so se kaazle že nekaj ur iste podobe: Mac Allan, Hobby, družba na strešnem vrtu.

»Sedem milijard je zastopanih!!« »Mac Allan o znanja svoj nasnutek.« (Kinematogram.) »Mrs. Brown podpisuje 10 milijonov.« (Kinematogram.) »C. H. Smitha vlečejo iz lifta.«

»Mi smo edini, ki lahko pokažemo Vanderstyfftov prilet na roofgarden prav do hiba, ko je obstal. Našega fotografa je letalo podrlo na tla. — Kinematogram: »Newyorški beli, od oken pikčasti nebotičniki, iz kojih se dviga redek, bel hlap. Prikaže se bel metulj, ptiček-galeb, monoplan! Monoplan šine prek nastrešnega vrta, zariše krivuljo, se vrne, spušča, velikanska perot zakrili sem čez. Konec.« — Negiben obraz: »Mr. C. G. Spinnaway, naš fotograf, ki ga je Vanderstyfftovo letalo podrlo na tla in hudo poškodilo.«

»Najnovejši posnetek: Mac Allan, namenjen v office, se v Bronxu poslavlja od žene in otroka — In zopet se začenja ista zaporedica podob,

Nenadoma — proti enajstim — zaporedica zastane. Nekaj novega? Vsi obrazi so usmerjeni kvišku.

Portret: »Mr. Hunter, broker, 37. cesta 212 East, je pravkar vknjižil listek sebi za prvo vožnjo Newyork—Evropa.«

Množica se smeje, viliti klobuke, kriči!

Telefonski uradi so delali na pretege, brzojavni in kabli več niso bili vsemu kos. Po tisočih newyorških pisarnicah so grozničavo segali po telefonskih slušalnih dase z zavezniški porazgovore o položaju. Ves Manhattan je stresala mrzlica! S smodko v ustih, s trdim klobukom na tilniku, brez sukničev, znojni, da je teklo od njih, so posedali in postavali in kričali in krillili z rokami. Bankarji, brokerji, agentje, clerici. Veljalo je, sestaviti ponudbe! Odrediti, čim prej, čim ugodnejše! Pripravljala se je vilkanska kampanja, mednarodna bitev, kapitala, v kateri bo pogažen, kdor se le ozre. Kdo bo orjaško podjetje financiral? Kako se to zgodi? Lloyd? Kdo pravi: Lloyd? Wittersteiner? Kdo ve kaj? Kdo je ta vrag Mac Allan, ki je čez noč nakupil za dvajset in pet milijonov zemljišč, katerih vrednost se brez dvoma potroji, popeteri, — kaj praviš! — postoteri? — —

Najbolj so bili razburjeni po odličnih poslovalnicah velikih prekatlantskih plovstvenih družb. Mac Allan zamori ves potniški promet prek Atlantica! Brž ko bo njegov predor dograjen — in saj je prav mogoče, da bo nekega dne gotov! — kaže raztopiti vseh štirikrat sto tisoč ton, ki plovejo po morju. Kaže se, da bo potniške na potrošnih ladjah voziti po medkrovnih cenah, navadne ladje pa preurediti v plavajoča zdravilišča za bolne na pljučih ali pa jih poslati v Afriko črnem. V dveh urah je bil telefoniran in stelegrafiran nekaj Anti-Tunnel-Trust, ki je sestavil priziv do raznih vlad.

Iz Newyorka je vzbujenost zajela Chicago, Buffalo, Pittsburg, St. Louis, San Francisco; tam čez, v Evropi, pa se je tačas predorska groznica loteyala Londona, Pariza, Berlina

Newyork je migetal in blestel v poldanski vročini in ko so se ljudje zopet upali na cesto, so z vseh cestnih vogalov vanje treskali orjaški lepaki: »Stotisov delavec!«

Naposled se je zdaj tudi zvedelo, kje ima sindikat svoj sedež: Broadway-Wallstreet. Tam je kvišku širlelo belo, napol dograjeno nebotično poslojje, po koga trideset in dveh nadstropjih je še vrvelo vse polno delavcev.

Že pol ure po tem, ko je bil orjaški lepak preplaval ves Newyork, so se zgrinjala na granitne, z apnastimi deskami obložene stopnice sindikatnega poslojja in se gnetla krdela po zaslužku povprašujočih, in vsa vojska nezaposlencev, katerih je ob vsakem času do petdeset tisoč, se je valila po stotero cestah v Downtown. V pritličnih prostorih, kjer so še bile razpostavljene vedrice z barvili, lestve in keze, so naleteli na Alfonove opravnike — hladne, izkušene može z urnim pogledom prekupčevalcev s sužnji. Skozi oblačila so videli, kakšne so ponudnikove kosti, mišice, kite. Po sestavi pleč, upogibu lakti so prepoznali njegovo moč. Priučena drža, v polt vrtro barvilo, pobarvani lasje: vse to je bilo pred njih očmi brezmiselno. Kar je bilo osivelo in slabotno, kar je moreče delo newyorško izmoggalo, so v malo urah videli na stotine ljudi — gorje mu, kdor je poizkusil v drugo: zadel ga je leden pogled, da mu je v hrbtnici zmrazil mozg, in poternoga opravnik jih ni več videl.

9.

Še v isti dan so se pojavili na vseh petih postajališčih: na francoski, španski in ameriški obali ter na otokih Bermuda in San Jorgo (Acores) može v krdeh. Dospevali so na vozovih in najetih avtomobilih, ki so si mudno iskali pot prek krajine, se pogrezali v močvarine in se trudoma kretali čez pečine. Nekje, na mestu, ki se ni razlikovalo v ničemer od okolice, so se skobacali raz sedeže, odkopčali z voza priprave za

niveliranje, mersko orodje, zveznje zaznamovalnih količev ter poprijeli za delo. Mirno zbrani so s pripravami na oko uravnavali, merili, prav kakor da jim je narediti vrt. Sčela jim je kapal znoj. Obmejili so s kolči plasino, ki je držala v natančno določenem kotu na morje in navzad segala daleč tja v deželo. V kratkem so bili vsaksebi zaposleni na raznih krajih.

Na goljavi se je prikazalo nekaj voz s tramovi, deskami, strešno lepenko in raznim orodjem. Videti je bilo, kakor da so ti vozovi prišli semkaj povsem slučajno in nimajo ni malo opraviti z zemljemerci in inženjerji, ki se niso niti ozrli. Ustavili so se. Tramovi in deske so zropotale na tla. Blisketale so na žarnem solncu lopate, vreščale so žage, jekali so udarci kladiv.

Potem je pridrncal avtomobil in nekdo je razsedel ter kričal in mahal z rokami. Pod pazduho je vzel sveženj merskih drogov in jo s trdimi koraki ubral tja čez k zemljemercem. Bil je šibek in svetlolas, bil je Hobby, vodja ameriškega postajališča.

Hobby je vikal halo! se smejal, si brisal pot — bil je ves preznojen — in je vpil:

»V eni uri pride kuhar! Wilson dela kakor divjak v Toms Riveru.« Potem je dva prsta vtaknil v usta in zabrlizgal.

Od voz sem čez so prišli štiri možje z merskimi drogovi na ramenih.

»Ti gospodje tukaj povedo vam champions, kaj vam je storiti.« In Hobby se je vrnil k vozovom ter skakal sredi kupov lesa sem ter tam.

Potem je izginil v svojem avtomobilu, da vidi, kaj počenja delavci v Lakehurstu, ki so bili zaposleni s stavljanjem začasne telefonske proge. Kričal je in osteval ter se odpeljal ogled nadaljujoč ob železniškem cestju Lakehurst-Lakewood, ki je držalo prek sindikatskega zemljišča. Sredi proge, na pašniku, po katerem so postavile krave in voli, je stal in gost dim od sebe dajal tovorni vlak dveh strojev in petdesetih voz. Za njim je prihajal vlak s petsto delavci. Ura je bila pet. Teh petsto delavcev so bili najeli do dveh popoldne; iz Hobokna so se bili odpeljali ob treh. Vsi so bili dobre volje in veseli, da so mogli ostaviti vročino Newyork in ker so našli zaslužek pod milim nebom.

Planili so nad petdesetorico voz in pometali deske, zvalovičeno pločevino, strešno lepenkovicje, ognjišča za kulo, živila, šatore, odeje, zaboje, vreče, zveznje na pašnik. Hobby se je čutil dobro. Kričal je, brlizgal, ročno kakor opica kobalil čez vagono in grmade desek in tulil ukazujoč. Uro pozneje so bile kuhinje na planem upravljene in so kuharji vršili svoj posel. Dvesto delavcev je hitelo zbijati lesenjače za noč, drugi pa so se razkiadali.

Ko se je stemnilo, je Hobby svojim »boyjem« priporočil, naj molijo in gredo spat, kar se da dobro.

Nato se je odpeljal nazaj k zemljemercem in inženjerjem. Dospel, je telefoniral svoje poročilo v Newyork.

Potem je šel z inženjerji dol na pesčine, da se okropijo. Naposled so se zavalili običeni na deščeni pod v lesenjači in so v hipu pospali. Ko se je zazoril dan, so zopet šli na delo.

Ob štirih zjutraj je dospelo sto vagonov gradiva, ob polu petih pet tisoč delavcev, ki so noč prespali na vlaku in bili videti lačni in zdelani. Po kuhinjah so hiteli na vse pretege že ob zoru in parne pekarnice so sopotale. —

Hobby je bil točno na mestu. Delo ga je veselilo, in dasi je bil prespal samo malo, ur, je bil tiste praznične volje, ki ga je na mah prikupila njegovi delavski množici. Omislil si je bil konja, sivca, in ga je ves dan neutrujen v skok jezdit tja in sem.

Pored železniške proge so se grmadile prave pravcate gore gradiva. Ob osmih je došel vlak dvajsetih vagonov, naložen zgolj s pragovi, tračnicami, voziči in dvema ličnima strojema za ozkotirno železnico. Pripeljal je tudi bataljon inženjerjev in tehnikov, in Hobby je prideli tisoč mož gradnji ozkotirne proge, ki naj bi držala do tri kilometre oddaljenega gradilišča. Na večer je došel vlak z dvema tisočema zložljivih posteljnjakov iz železa in spalnih odej, Hobby je grmel v telefon in moledeval, naj mu dajo več delavcev, in Alan mu je obljubil za naslednji dan dva tisoč mož.

In res je dospelo do zore dva tisoč mož. Za njimi pa so se pomikali brezkončni vlaki z gradivom. Hobby je preklinjal, da se mu je pred očmi megililo. Allan ga je resnično res zasipal! Naposled se je vdal v svojo usodo: spoznal je Allanovo brzovršilnost! To je bila v Ameriki in v sedanji dobi občna po sebi peklenska brzost, pospeševana do pobesnelosti. In Hobby se ji je prilagodil, čeprav mu ej jemala sapa, in je svoje napore vzmožil.

Tretji dan je bila ozkotirnica, po kateri je zdaj toliko da že mogel voziti vlak, ne da bi se prevrnil, narejena do gradilišča in na večer tretjega dne se je sredi campa piskala mala lokomotiva, pozdravljena z glasnim hurá! Privlekla je brez števila vozičev, nalo-

ženih z deskami, tramovi in zvalovičeno pločevino, in dva tisoč delavcev je z mrzlično naglico hitelo staviti lesene stanove, kuhinje, lrame. Po noči pa je prilrumela nevihta in silni piš je razmetal vse Hobbyevo mestece.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Zahtevajte sedaj pri nakupu zopet izrecno

MAGGI jeve staroznane izdelke

dobe se v vseh špecerijskih trgovinah. Glavno razpečavanje na debelo za državo SHS: FRAN K. LESNIK, Maribor, Cankarjeva ul. št. 26

Špago

vsakovrstne vrvi in gurte ter galanterijo in razno drobnarijo priporoča D. Rosina, preje M. Stadler Maribor, Vetrinjska ul. 26.

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Razglas.

Podpisana tvrdka si dovoljuje vlj. opozarjati, da so njene v prometu se nahajajoče pivske steklenice in sodčki izključno neprodajna last pivovarne. Prodajanje istih ali uporabljanje jih v druge namene je prepovedano ter se kazensko sodno zasleduje.

Zastavnina, ki se je pri nabavi piva za iste plačala, in ki se pri vrnitvi istih siranki zopet vrne, predstavlja le majhen del dejanske vrednosti omenjene posode. Lastniška pravica podpisane tvrdke do svoje pivske posode zaradi plačane zastavnine toraj nikakor ne preide na drugo osebo.

V lastnem interesu se toraj vsak posvari prodavati ali nakupovati pivske steklenice in sodčke ki so last podpisane pivovarne.

Tomaž Götz, pivovarna v Mariboru.

P. T.

Dovoljujem si naznaniti cenj. mariborski javnosti, da sem svoj spedijski obrat, katerega sem vodil pod firmo **Julija Reitingerja nasl. (Julijo Cegledi)** skupaj s stavbami in vsem inventarjem prodal tvrdki:

„**Jadran**“ trgovski prometni družbi z o. z.

Zahvaljujem se ob tej priliki vsem svojim poslovnim prijateljem za izkazano mi naklonjenost ter jih prosim, naj nadalje podpirajo tudi mojo naslednico, kakor so mene. — Z odličnim spoštovanjem **Julijo Cegledi.**

Tvrdka „Jadran“ trgovska prometna družba z o. z.

si šteje v čast javiti, da je kupila z vsemi stavbami in inventarjem vred dosedanjo spedijsko podjetje

Jurija Reitingerja nasl., Maribor, Meljska c. 27 in 29, pisarna Meljska c. 1

ter da bo vodila podjetje dalje v nezmanjšanem obsegu pod firmo

„Jadran“ trgovska prometna družba z o. z.

Zanesljivo in dobro izvežbano uslužbenstvo prejšnje tvrdke Reitingerjevega naslednika, kakor tudi vozništvo, smo prevzeli v celoti ter obdržimo tudi v nadalje. — Tvrdka se vsled dobrih zvez in dobrega imena že poprejšnje lastnice najtopleje priporoča cenj. občinstvu, predvsem trgovstvu, v izvršitev vseh v spedijsko stroko spadajočih poslov, prevzetje uvoznih in izvoznih transportov, prečnih pošiljatev, zacarinjevanj ter prepeljavanj pohišta in drugih predmetov v lastnih vozovih ter nadalje uskladiščenja v suhih in zavarovanih skladiščih. — Potrudili se bomo, izvršiti vsa naročila hitro in solidno ter po najnižjih cenah, tako, da si ohranimo in pridobimo vedno popolno zaupanje ter prosimo p. t. občinstvo, da nas počasti v čim večjem številu s svojimi naročili. — Z odličnim spoštovanjem

„**Jadran**“ trgovska prometna družba z o. z. Spedijski oddelek, prej Reitingerjev naslednik, pisarna Meljska cesta 1.

Industriji za predelavo železa in kovin in njej sorodnih strok, kakor tudi železninarjem priporočamo našo veliko zalogo železarne „**Poldihütte**“, največje skladišče plemenitega in orodnega jekla v Jugoslaviji, kakor tudi orodja svetovnoznanih kvalit. — Ceniki brezplačno na razpolago. — Z velespoštovanjem

„**Jadran**“ trgovska prometna družba z o. z. Oddelek: Zaloga jeklaren „**Poldihütte**“, Gosposka ulica št. 44.

Mala oznanila.

Sprejemno uradnico, začel nico-stenotipistko, za slovensko in nemščino. Ponudbe upravi lista pod „štev. 1203“.
1203 3-2

Učiteljica da se med počitnicami privaten pouk v kateremkoli predmetu učenkam ljudske in meščanske šole. — Naslov v upravi.
1225

Podjeten trgovec, dober prodajalec ter spreten detajlist, dobro izurjen v trgovini mešanega blaga in v vseh trg. strokah, z 16 letno prakso, vešč. slov., hrv., češk., nemšk. in ital. jezika in govora in pisavi, išče primerne službe, najraje kot vodja trgovine ali filijalke na deželi, ali kako drugo podjetje na račun. Zmožen je tudi kavejce. Ponudbe pod „Trgovska sreča“ na upravo „Tabora“.
1222

Trgovski potnik z dolgoletno trgovsko prakso, v Sloveniji zelo dobro upeljan, prevzame zastopstvo proti primerni proviziji ali pa tudi proti mesečni plači. Stroka je postranska stvar. Ponudbe naj se pošljejo pod „Trgovski potnik“ upravi lista.
1217

Mož, 30 let star, oženjen, z 10-letnim otrokom, išče službo hišnika. Ponudbe pod „št. 100“ na upravo lista.
1218

Ače se viničarja s 4 delavnimi močmi. Vinograd König pri Sv. Petru.
1205

Hišna šivilja za najfinije toilete, kakor kostume in otroške obleke. Gre tudi izven Maribora. Studenci pri Mariboru. Frankopanova ul. 2.
1228

Upokojeni davčni uradnik išče primerno službo. Pisma pod „Zanesljiv“ na upravnishvo lista.
1226

Trgovec išče starejšo osebo za prodajalno in gospodinjstvo s premoženjem čez 15.000 K proti jako dobri odškodnini. Ponudbe pod „št. 1195“ na upravo „Tabora“.
1195 2-2

Gostilna Balon, Pobrežje. Vsako nedeljo in praznik koncert. Začetek ob 15. uri pop. Vstop prost.
1215

Prodajo se dve perzijske preproge. Na ogled Krčevina, Srnceva ulica 122, vila Pavla
1219 3-1

Pes volčjak, čiste pasme, šest mesecev star, na prodaj. Maribor, Ob bregu 26.
1227

Par lepih konj za vsako vožnjo na prodaj. Franjo Rajh, Bištrica-Limbuš.
1229

Krasno stanovanje, obstoječe iz kuhinje in treh sob v zdravi legi, kupcu manjše moderne dronadstropne hiše takoj prosto. Tudi vilo v Gradcu za slično v Mariboru zamenjam. Naslov v upravi.
1220

Stavbeni prostor ali majhno hišico se kupi v Mariboru. Ponudbe na Matija Keler, zid. mojster, Grešnjevoi, Gorjca Radgona.
1198 10-4

Jetika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni **dr. Pečnik** ordinira s izjemo torika in petka v St. Jurju ob j. ž. Kupujte tudi njegove tri knjige. Navodila, kako do zdravja priti, ozdraviti.
483

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča.
3

Zamenja se lepo solčno stanovanje, obstoječe iz 3 sob in pritlikin, z enakim. Vprašati: Kolodvorska trafik. 1197 2-2

Za zgradbo hiš se prodaja: votla cementna opeka, cementna strešna opeka, masa za Heraklith-stene, gipsove dile in prerovertni portlandski cement znamke „Split“ v vsaki množini pri „Hitzridu“, Maribor, Vetrinjska ulica št. 30, telefon 212.
1181 4-3

Gostilna „PRI LIPU“, Radvanje.
V nedeljo, dne 23. julija 1922

Velik vrtni koncert

priljubljene kolesarske godbe.

Sveže Götzovo pivo. o o o Izvrstna kuhinja. Vstop prost. Vinske specialitete. Vstop prost.

Za obilen obisk prosi 1232

Gostilničar.

Kavarna „Rotovž“.

Dnevno

koncert.

Opozarjamo cenj. goste na lep 1231

prahu prost vrt.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel od g. Novačka

kovačijo v Pristaniški ul. 7.

Od 9.—12. ure se bo tudi živino ambulatorično zdravilo. Za obilen obisk se najtopeje priporočam

Ivan Šošarič,

živinozdravnik.

Najboljša hrana za otroke je

otroški zdrob

(Himmeltaugries)

kateri se zopet dobi v trgovini **A. RADI,** Aleksandrova cesta št. 40. 1208

Išče se za takoj zanesljiva, marljiva in mlajša

moška moč

za vodjenje večje trgovine v Mariboru. Pismene ponudbe je poslati pod adresno „B. 1000“ na upravo „Tabora“.
1230 3-1

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. Brzjavni: Merakl, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. — — — — Telefon 64.

Gospoška ul. **Podružnica MARIBOR.** Šolska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost; barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti

„MERA KL“

Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum lak za pode. Bronuline. 1038

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni stroji

Singer igle
In nadomestni deli.
Lastna mehanična delavnica.

Singer olje, niti, svila itd.
Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Newyork.
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341
Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Prima namizni očet

se dobi pri 1207 2-3

A. Radi, Aleksandrova cesta št. 40.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Volanijeva Lužina

za pranje perila, pere perilo v 10 minutah snažno belo. Izorno sredstvo za pranje volnenega, svilenega in barvanega blaga v mrzli vodi; popolna neškodljivost zajamčena. Dobi se v vseh trgovinah. Priporočeno od mnogih bolnic in sanatorijev. **Reform-šolska kreda** zajamčeno brez peska. — Glavno zastopstvo za Slovenijo: Ljubomir Jemrič, Maribor, Popovičeva 7. 1175

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavese 127
Blage za pohištvo
Posteljno perje
Izvanredno nizke cene v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor
Gospoška ulica št. 20
Prahova hiša
Svoboden ogled
Ceniki brezplačno

Vajence

za livarno železa, mizarstvo in ključavničarstvo sprejme

K. & R. Ježek

Maribor, Melje 103.
1201 3-3

Solidna gospodična

išče sobo, eventualno tudi hrano pri boljši rodbini. Ponudbe na Mariborska tiskarna d. d., Maribor.

Jos. Martinc

Maribor 628
Galanterijska veletrgovina

V nedeljo, dne 23. julija se vrši v gostilni „BALKAN“

VELIKA VRTNA VESELICA

Igra priljubljena godba. 1213

Za prav obilen obisk, se priporoča gostilničarka BALKANA.

Vstop prost. Vstop prost.

Prodajalka

izurjena v trgovini z mešanim blagom, dobra moč, 25 let stara. Zeli spremiti službo. Gre tudi na deželo in pomaga tudi pri gospodinjstvu. Naslov pod „Zanesljiva“ v upravi. 1186 3-3

Stalno ob sobotah, nedeljah, sredah in praznikih ter ob nedeljah predp. 1069

Vrtni koncert

v restavraciji „Pri rdečem ježu“
v Vetrinjski ulici št. 24 (Orovics)

Zaloga čevljev Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gospoška ulica 14.